

SIROKI ZOLTÁN ALAPÍTVÁNY

IDŐSZAKI KIADVÁNYA

39. SZÁM

2021 JÚLIUS-SZEPTEMBER

IMPRESSZUM

SIROKI ZOLTÁN ALAPÍTVÁNY IDŐSZAKI KIADVÁNYA

MEGJELENIK: negyedévente

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: az alapítvány elnöke és kuratóriumi tagjai

A kuratórium elnöke: Varga Sándor

A kuratórium tagjai: Küzmös Csaba

Lakó Antal

Vajó Sándor

Virágh Dezső

LEVELEZÉSI CÍM: Varga Sándor Nyírtura, Rózsa u. 10. 4532

EMAIL CÍM: vargasa@freemail.hu

HONLAP: www.sirokialapitvany.hu

ADÓSZÁMUNK: 188044861-1-15

Tisztelt Madárbarát

E lapszámunk oldalait is igyekeztünk teljesen megtölteni érdekesebbnél érdekesebb cikkekkkel. Elmondhatjuk, hogy Alapítványunk megkeresését a legismertebb, legeredményesebb tenyésztők sem utasítják el, és tapasztalataikat papírra is vetik mindannyiunk örömére. Köszönjük e kiváló tenyésztők segítségét, és biztatunk mindenkit, juttassák el hozzánk tenyésztési tapasztalataikat, hogy megoszthassuk a hazai madárbarátokkal.

A járványhelyzet őszi felerősödése, mint pallos lebeg a hazai kiállításokat rendező egyesületek feje felett. A biztos egyelőre csak a bizonytalanság. A karcagi díszmadártenyésztő egyesület kiállítását november 5.-6.-7.-én rendezi az előzetes tervek szerint. Amennyiben a kiállítás megrendezhető, Alapítványunk e kiállítás keretein belül tervezi átadni az ez évi Siroki-díjat. Honlapunkon tájékoztatni fogjuk az érdeklődőket a pontos helyszínről és a kiállítás megrendezéséről.

Bízunk benne, hogy az ez évi 1 %-os személyi jövedelemadó felajánlásokkal és a támogatói felajánlásokkal ez évben is méltó módon tudjuk megrendezni ünnepélyes díjátadónkat, és hogy a jövőben is el tudjuk juttatni kiadványainkat az Olvasóhoz. Amennyiben segíteni tudja Alapítványunk működését bármilyen módon, kérem, keresse meg Alapítványunkat az impresszumban megadott elérhetőségeink egyikén.

Köszönettel: az Alapítvány kuratóriuma

VÁLOGATÁS SIROKI ZOLTÁN ISMERETTERJESZTŐ ÍRÁSAIBÓL 39. RÉSZ

A levélmadárfélék családja (Chloropsidae)

A levélmadarak családjába két nemzetség 12 fajjal tartozik. Valamennyi faj Ázsia trópusi őserdeinek lakója, ahol a fák lombkoronájában tartózkodnak. A földre csak ritkán kerülnek, ezért megfigyelésük nem könnyű. Túlnyomó részt zöld színűek. Párosával, vagy kisebb csapatokban látogatják a virágokat, melyek nektárja táplálékuk fontos részét képezi. Jelentős szerepet játszanak a virágok megporzásában. Nyílt fészkeket magasan a fák koronájában, jól elrejtve építik. Tojásszám kettő, ritkán három, színük krém alapon vörösbarna foltokkal, melyek a tojás tompábbik végén nagyobb számmal vannak jelen. Egyéb adat a szabadban költéssel kapcsolatban nem áll rendelkezésünkre.

A levélmadarakat elsősorban tarka tollazatuk és szép énekük miatt tartják fogságban. A tojók iránt kicsi a kereslet. A levélmadarak énekéről nagyon eltérő vélemények hangzottak el. Hazájukban rendszeren fészekből kiszedett és mesterségesen felnevelt madarak kerülnek eladásra. Mivel kedvelt szobamadarak, a legjobb énekesek nem is kerülnek Európába. Énekük melodikus, változatos és híresek utánzó képességükről. Vannak, akik éneküket még a sámarigónál is többre értékelik.

Általában nem igényesek. Jól beszoktatott és szakszerűen táplált példányok hosszú ideig kitartanak a fogságban. Rendkívül eleven, mozgékony, bizalmas természetű madarak. Hamar megszeli a kezét és a lisztkeletet, vagy rovarféléket kézből veszik el. Nagy mozgékonyáguk miatt jobb ha volierben tartjuk őket. Végszükség esetén egy példány részére a legkisebb kalickaméret Neunzig szerint 75x40x60 cm legyen. Volierben náluk kisebb madarakkal megférnek, de saját fajukkal és rokonaikkal nem.

Táplálékuk gyümölcsökből, nektárból és rovarokból áll. Külföldi szakkönyvekben közölt receptektől el kell tekintenünk.

Madárbarátok Tájékoztatója 2. 1983

Folytatjuk

TENYÉSZTŐI BESZÁMOLÓK A HAZÁNKBAN TENYÉSZTETT RITKA MADÁRFAJOK TENYÉSZEREDMÉNYEIRŐL

45. RÉSZ

Óriás szarkapinty (*Spermestes fringilloides*) tartása és tenyésztése

Kezdő madarászként terelődött a figyelmem a szarkapintyek felé. Szívósságuk és igénytelenségük miatt ajánlották, mint kezdő madártartónak. Már első látásra megtetszettek az apró, állandó mozgásban lévő, fekete-fehér madárkák.

Az ember általában igyekszik, hogy madarainak minden jót megadjon, (legyen szó akár zebrapintyről, vagy egy kényesebb gould amandináról), hogy megfelelő helyet, életkörülményeket és táplálékot tudjon biztosítani. Mindezt azért, hogy madarai gondtalanul éljenek, és nem utolsó sorban, szaporodjanak.

Ilyen gondolatokkal kezdtem neki búvárkodni szakkönyvekben, szaksajtóban, interneten. Sajnos azonban azt kellett tapasztalnom, hogy amíg némely ausztrál egzóta hasmenéses ürülékéről, annak színéről, lágyágáról, méretéről oldalakat olvashatunk, addig az afrikai egzótákat szinte mostohaként kezelik (vagy csak én nem találtam sehol néhány fényképen kívül mást). Ez a helyzet szerencsére az utóbbi időben jó irányba változott. Egyre többen érdeklődnek az asztrildok, és az egyéb afrikai pintyek iránt. A régebbi mostoha állapotok valószínű az ausztrál export megszüntetése miatt jött létre. Nagyon sajnáltam, mert sok érdekes madár szorult háttérbe egy-egy sirálykával keltetett gould miatt.

Egy idősebb tenyésztő ismerősöm felvilágosított, hogy senki sem foglalkozik az importált madarak tenyésztésével, mert néhány hét és hoznak másikat, a szaporulat nem kell senkinek, azaz nem tudom értékesíteni. Ennek azonban vége, ugyanis az EU már nem engedélyez exportot sehonnan. Hiába a jó tanács, maradtam az afrikaiaknál, a borzasztóan kecsegtető anyagi haszon ellenére is.

Bevallom, néha a munka és a család után csak nagyon kevés időm marad a madaraimra, talán ezért is vonzódtam a szívósabb fajokhoz. Ilyenmegfontolással, szarkapintyekkel gazdagítottam az állományomat.

Ezen a téren eléggé szegényes a szakirodalom. Ezért kiegészítettem a kiállításokon, börzéken az idősebb egzótásoktól szerzett információkkal, valamint a saját kis tapasztalataimmal. Szeretném most közreadni őket.

Az óriás szarkapinty háta és a szárnyak csokoládébarnák. A fej, a torok, a nyak, a farkcsík, felső farkfedők és a faroktollak fémes feketék. A mell és a has fehér, a lágyéknál fekete szegélyű rozsdaszínű folttal. Az alsó farkfedők fehérek. A szárnyfedőkön fehér csíkok találhatók. A felső csőrkéve fekete, az alsószürke. A nemek között külső eltérés nincs.

Élőhelye Afrika, a Szaharától délre. Sehol sem gyakori, inkább lokális elterjedésű. Nincsenek alfajai. Kedveli a folyóvízmelletti nádas foltokat, a sűrű bozótost. Néha az emberi települések közelébe is merészkedik. A rizs érésekor szívesen látogatja a rizsföldeket.

Az egyik monori börzén vásároltam első szarkapintyeimet. Rögtön egy nagy kalitkába engedtem őket. Nagyon élvezték a hosszú röppenéseket. Az általam megfigyelt madarak sohasem éltek igazi "társasági életet". Mindig félrehúzódtak a röpdében is. Agresszívak is csak akkor voltak, ha valaki az ő fészük iránt mutatott nagy érdeklődést. Sohasem zsarnokoskodtak, mint egyéb szarkapintyek szeretnek. Függ ez a pillanatnyi hangulattól is, mert néha elzavarnak mindenkit az etetőtől, néha hatalmas békességben eszegetnek a szalagpinttyel, zebrapinttyel. De ez lehet az éhség függvénye is. Ha a fészket veszélyben érzi, vékony, éles visító hangot hallat, és támad. Vaskos csőre félelmetes fegyver, sokszor már erre a hangra odébb roppen a tiltott zónába hatoló. Nem uralkodik ugyan, de a testi fölényéből adódó jogokat szereti élvezni.

Ide tartozik egy történetem: egy aprócska röpdét rendeztem be, 1x1x2 méterest. A szarkákat talán tíz perccel előbb engedtem be, mint a többi madarat. Ők kiválasztották a nekik legjobban tetsző fészket. Alaposan megvizsgálták kívül-belül, végül előtte egy ágon tollászkodni kezdtek. Ekkor érkezett a többi madár. Egy ambiciózus szalagpinty hím végigjárta az összes fészekodút, igazi szalagszokás szerint, és mindegyiket kipróbálta. Közben vidáman énekelgetett, amíg el nem ért a szarkapintyekhez. A két hím madár ott állt egymással szemben, még egyik sem látta a másikat soha, nem tudták, mire számíthatnak. Csaknem két percig tartott ez a néma erőfelmérés. Végül a szalagpinty szánta el magát, két gyors csípéssel támadott a szarka csőrére. Az óriás szarkapinty hátrahőkölt, majd ebből a felhúzott helyzetből, mint egy kalapács vágott oda a szalagpintynek. A piros nyakú az utat a földig, már a gravitációt kihasználva tette meg, jókorát puffant az aljaton.

Azon kezdtem elgondolkodni, hogy honnan hozzak egy másik hímet, amikor a fekvő szalagpinty megmozdult. Megrázta magát és visszaröppent, az azóta nyugodtan tollászkodó szarkapinty mellé. Az előbbi jelenet újból megismétlődött és zuhanással végződött a szalagpinty részéről. Azóta harminc centis távolságot mindig megtartanak egymás között.

Az óriás szarkapinty fészekromboló magatartásáról számol be Gehring. A magam részéről nem tapasztaltam. Börzén, kiállításon többen panaszkodtak a szarkapintyekre, kiemelve az óriások agresszív viselkedését, különösen a fiatal madarakat bántották. Sok egzótával ellentétben az óriás szarkapintyek szeretnek magukban lenni. Robiller 120, Gehring 100 centis minimum kalitkaméretet ajánl. A magam részéről 90-es kalitkában tartottam őket.

De jártam tenyésztőnél, aki 30x40x40-es helyen tartotta, sőt sikeresen szaporította őket. Az érdeklődés nem túl nagy iránta, talán az egyszerű színezete miatt. Egyszer azt mondták "szakértők" egy kiállításon, hogy ekkora sirálykát még nem láttak. Aki megpróbálkozik a tartásával, szaporításával betekintést nyer egy távoli, vadregényes földrészt érdekes lakójának életébe.

Madarunk ízlése a mindenevőség határát súrolja. Ez az a rész, ahol szinte mindent felsorolhatok, amit egy egyszerű madarász tarthat otthon. Madarunk étlapja a rizspintyéhez nagyon hasonlít. Német neve hevenyészett fordításban annyit tesz, rizsre repülő szarka, ezzel elárulja a kalászosok iránti vonzalmát.

Az általam etetett alaptáplálék, amelyet csíráztatva is etetek a következő: egzóta elit, ez egy kész keverék 4-5 apróköles fajtavál, fehér, és sárga köles fénymag rostaalja, főleg a gyommagvak miatt. Egyéb alkalmi táplálékokat az etetés gyakorisága szerint sorolom fel: Fürtös köles: féléretten, csíráztatva, szárítva. A belógatott csumizt mindig nagy örömmel fogadják, néhány idősebb madár megpróbálja a tövéből lerágni, az így lehulló fürtöt kényelmesen, a földön fogyasztják el.

Cirok: kora tavasszal ültetem és féléretten kínálom a madaraknak.

Zab: féléretten, hántolva, csíráztatva

Napraforgó: kicsépelve, és csíráztatva

Rizs: Hántolva, áztatva, hántolatlanul csíráztatva. Robiller szerint nagyon fontos mindkét formában. Madaraim csak ritkán nyúltak a hántolthoz.

Búza: féléretten, csíráztatva

Árpa: féléretten.

A beakasztott kalászos csokrot szinte másodperceken belül megtalálják. Igyekeznek leverni, ha ez nem sikerül, lógva fogyasztják el.

Rovartáplálék: Robiller szerint fontos, bár az én madaraim tenyésztett állományból származnak, még nevelő időben sem fogyasztottak jelentős mennyiséget.

Tojásos lágyeleség: reszelt sárgarépával, apróra vágott salátával kevert Orlux egzóta lágyeleséget nagyon kedvelik a madaraim.

Szaporodásáról nagyon különböznek a megfigyelések. Gehring szerint a fészekanyagból kis halmot épít, ennek a tetejéről udvarol. Robiller szerint fűszállal a csőrében. Egy idősebb tenyésztő szerint az udvarlása néma bókolás a tojó előtt, a fejtetőtollainak felborzolásával.

Én a Robiller-változatot láttam. A hím felfújva magát, egy fűszállal a csőrében tetszelgett, közben halkán csicssergett. Hangja leginkább talán a fecskééhez hasonlított. Minden udvarlás végén bebújtak a fészekodúba, a párzás már valószínű itt történt, mert azt még nem volt szerencsém látni.

Általában 4-5 tojását 13-15 nap alatt költi ki. Nálam a zárt odút választották. A fiókák három hét múlva repülnek ki, és másik 2-3 hét múlva lesznek önállóak. Az ivarérettségük a tizedik hónapban kezdődik, ekkor a hímek üldözni kezdik egymást, ilyenkor lehetőség nyílik a párok összeválogatására.

A fiatalok eleinte sötétbarnák, később világosodnak ki.

Még talán annyit a madár múltjáról, hogy 1868-ban került először Európába. Most, hogy az export megszűnt, a tenyésztett állományokra kerül a hangsúly.

Három madárhoz jutottam legelőször. Az első évben a madaraim nem mentek a felkínált fészekodú közelébe. Mivel fiatal madárként vásároltam őket, ez nem volt meglepetés. A következő évben két madárral növeltem az állományomat. Az ezt követő év szeptemberében két párt tudtam összeállítani, az alapján, ahogy a madarak választották egymást.

Az egyes számú pár néhány hét alatt meghordta a fészket, egy hullámos odúba. Az első fészkealj – öt tojás – üres volt. A második próbálkozásra – hat tojás volt – két fiókát neveltek fel. Harmadszor is fészkeléshez fogtak, ekkor már csak három tojás volt, amiből szintén két fióka repült ki. Sajnos a második fészkealj utolsó fiókája nagyon gyenge volt. Elhagyta a fészket, és másnap ott találtam a földön elpusztulva.

A kettes számú pár még egy hónappal később sem kezdett el fészket építeni. Karácsony környékén elkezdte hordani a tojó a fészekanyagot a röpde legnagyobb odújába, nem túl nagy intenzitással. A hím nem segített neki csak énekelt, udvarolt folyamatosan. Néha üldözte a tojót, aki a fészekben bújt el a hím elől. Ennél a párnál egy próbálkozás történt, kettő tojással, amelyek üresek lettek. Ennek a párnak a sikertelenségét abban láttam, hogy a hím nem segítette a tojót, így a párzások is rövidek, eredménytelenek lehettek.

A táplálásuk nem okozott gondot, semmi különöset nem igényeltek. Lágyeleséget, egyszerű tojásosat ettettem.

Egy barátomnak nagyon megtetszettek a madaraim, neki szoba nagyságú röpdéi voltak. Ő szerette volna kolóniában kipróbálni a szarkapintyek tartását. Arra gondoltam, hátha Ő több sikerrel jár a nagyobb helyen mint én, és kákapintyekre cseréltük el a madaraimat. Azzal a gondolattal, hogy ha később kedvem lesz újra a szarkákhoz, ugyanolyan könnyen hozzájutok majd, mint annakidején. Sajnos azt már nem tudom, hogy barátomnál hogyan viselkedtek a madarak és hogy azután mi lett a sorsuk.

A magam részéről, egy érdekes madár életébe nyertem bepillantást. Remélem egyszer majd újra lesz lehetőségem tartani ezt a madárfajt.

Görbe Gábor

TENYÉSZTŐI BESZÁMOLÓK A HAZÁNKBAN TENYÉSZTETT RITKA MADÁRFAJOK TENYÉSZEREDMÉNYEIRŐL

46. RÉSZ

A vietnámi zöldike (*Chloris monguilloti*) első hazai tenyésztése

A vietnámi zöldike – ahogy neve is jól mutatja – Vietnámban honos, egyetlen pintyfélé a régióban. Természetes élőhelye a szubtrópusi vagy trópusi száraz erdők.

E mutatós zöldikefaj testhossza 13,5–14 cm. A fej, a hát, a szárny és a farktollak feketék, míg a torok, a váll, a szárnycsík, a mellkas és a has sárga színezetű. A tojó hasonlít a hímhez, ám a tollazatban az olívvzöld és a barna-szürkés árnyalatok dominálnak a sárga és a fekete helyett.

Élőhelyén elsősorban a *Pinus kesiya* nevű fenyő faj magjával és fűmaggal táplálkozik, de hajtásokat, bogyókat, és ritkán kis gerincteleneket is fogyaszt.

Madaraim Hollandiából érkeztek 2019 őszén. Két pár fiatal madarat kaptam, melyek 1m x 2 m-es zárt röpdékbe kerültek, párosával. Télen a hőmérséklet hozzávetőleg 4-5 C° volt, a nagyon hideg éjszakákon 0 C° alá is csökkenhetett. Ezen a nyáron elkészültek a madarak új tenyészröpdéi, melyek alapterülete 2m x 2m lett. Minden röpdében egy élő tuja bokor került elhelyezésre. A párok tavasszal ide kerültek át a tenyészidőszakban.

Eleségük Blattner magkeverék volt, melyet ázsiai zöldikék számára készítenek. E speciális eleséget egészítettem ki tengeliceknek gyártott magkeverékkel. A magzó gyomokat, különösen a tyúkhúrt nagyon kedvelik. Télen szárított gyomokat – varádics, lósóska fajok, üröm – kínáltam a madaraknak.

2020 májusában mindkét pár fészkeléshez látott. A behelyezett, 10 cm átmérőjű kanári fészkealapokba – melyek felülről fedett házikóba vannak építve – a tojók elkészítették sisal fészkekanyagból csinos, jól bélelt fészkeket. Mindkét pár 4-4 tojást rakott. 13 nap kotlás után az egyik fészekben 4, a másikban 3 fióka kelt, ám kikelésük után minden kismadarat a hímek kidobáltak a fészkekből. A második fészkealjákat ugyanabba a fészkekbe rakták le a tojók, nem sokkal ezt követően. A tojásszám most is 4 volt páronként. Az első pár esetében a hímét kivettem a röpdéből, egy kalitkában a röpdesor folyosójára akasztottam, hogy a tojó láthassa azt. Itt két fióka kelt, melyet a tojó szépen nevelt egyedül.

A másik párnál a hímét sajnos nem tudtam idejében eltávolítani, itt a fiókákat ismét kidobálta a hím. Ezt a párat erre az évre szét is választottam. Az egyedül nevelő tojónak CD kanári tápot, csíráztatott magvakat, fagyasztott zöldborsót és kukoricát adtam, melyeket kissé összetörtem, valamint nagyon sok tyúkhúrt (amíg elérhető volt) és pinkit is kínáltam.

Ez utóbbiakat nem fogyasztottak jelentős mennyiségben. A két fiatal tojó lett, ősszel mind a 6 madár visszakerült a közös teleltető röpdébe.

2021 tavaszán még egy öreg párhoz jutottam. Sajnos a tojó elpusztult, a hímét az egyik fiatal tojóval raktam párba. Mind a három pár tojója megépítette a fészket, a fészkaljak 3, 3, 4 tojásból álltak. A fiatal tojó mellől, a kicsik kikelése előtt - az eddigi tapasztalataim alapján - a hímét kivettem a röpdéből, ám ezt a tojó nem vette jó néven, és otthagya a fészkaljat. Ennél a párnál ugyanakkor a következő költéskor 3 fióka kelt, és minden gond nélkül fel is nevelte őket a tojó. A másik két pár alatt 2-2 fióka kelt ki, melyek szintén probléma nélkül felnőttek.

A faj tenyésztésénél tehát a legnagyobb kihívást a túl tüzes hímek okozzák, melyek gyakran tönkreteszik a fészkaljat. Egy kis odafigyeléssel, a hímek különválasztásával tudjuk kiküszöbölni ezt a problémát.

Boros Szilárd

A Siroki díj (vándorserleg) eddigi tulajdonosai

**1993 Péter Géza
1994 Ballagó Emánuel
1995 Virágh Dezső
1996 Laskay Sándor
1997 Vas Sándor
1998 Tóth Sándor
2001 Lakó Antal
2002 Gere Géza
2004 Diószeghy Sándor
2005 Soós János
2006 (Dogosi Károly jelölt, elhalálozott)
2008 Makai Pál
2011 Pócsi Béla
2012 Pálinkás György
2013 Maróti Béla
2014 Paraszka János
2015 Lipták József
2016 Kerek László
2017 Kertész Dezső
2018 Gergáczy Imre
2019 Fülöp János**